

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Н. В. САВЧЕНКО

УДК [371.134+372+37+159.9](043.3)

**ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Монографія

Умань – 2017

УДК [371.134+372+37+159.9](043.3)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № від)*

Рецензенти:

Пащенко Д. І. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Литвиненко С. А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету.

Ніколаєску І. О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

У монографії розкрито теоретичні, практичні та діагностичні аспекти формування іміджевої компетентності майбутніх учителів початкової школи. Представлено основи створення професійного іміджу майбутніх учителів. Обґрунтовано практичні поради щодо удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті формування їх професійного іміджу. Презинтовано систему проектування майбутніми учителями початкової школи індивідуальної траєкторії формування професійного іміджу. Розкрито методiku дослідження стану сформованості іміджевої компетентності майбутніх педагогів та інструментарій її реалізації.

ПЕРЕДМОВА

Компетентність, мобільність, здатність до постійного самовдосконалення і професійного розвитку визначаються педагогами вищої школи як орієнтири у підготовці майбутніх педагогів і зокрема, початкової ланки освіти. Формування їх здатності до активної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, створення образу професіонала, очікуваного у свідомості суб'єктів педагогічного процесу, та його підкріплення інноваційністю діяльності – є новими завданнями системи професійної педагогічної освіти.

Невід'ємною складовою успішної педагогічної діяльності вчителя є здатність викликати довіру та симпатію в учнів і батьків, створювати сприятливе враження та позитивно впливати на тих, хто оточує, професіоналізмом доводити свою компетентність в організації соціально-психологічної та педагогічної взаємодії.

Особливу роль у розв'язанні зазначених задач відіграє здатність вчителя створювати позитивний професійний імідж. Він демонструє його відкритість, доброзичливість, сприяє створенню психологічного комфорту, взаєморозуміння в педагогічній взаємодії, формує бажання працювати і самовдосконалюватись. За допомогою нього можлива координація дій та психічних станів усіх учасників навчально-виховного процесу в початковій школі, об'єднання їх в інтелектуально-емоційну та освітню спільність.

Зважаючи на те, що професійний імідж вчителя великою мірою залежить від готовності суб'єкту до його формування, ми вважаємо за доцільне здійснювати таку підготовку ще на етапі навчання у ВНЗ. Вона забезпечить формування іміджевої компетентності майбутніх учителів початкової школи, сформованість якої допоможе їм у майбутньому якісно і цілеспрямовано організовувати іміджетворчу діяльність, презентувати позитивний професійний образ, сприятиме здоровій конкуренції педагогів на ринку праці та освітніх послуг.

Монографія складається з трьох розділів. У першому розділі узагальнено ключові характеристики та передумови виникнення іміджу, визначено поняття професійного іміджу учителя початкової школи та доведено, що професійний імідж учителя початкової школи як образ педагога, що формується на основі двох взаємопов'язаних аспектів: внутрішніх атрибутів особистості і зовнішніх, які досить оперативно змінюються залежно від вимог суспільства до професійної діяльності фахівця, освітнього середовища та особистісних цілей педагога. У другому розділі обґрунтовано структуру іміджевої компетентності майбутнього вчителя початкової школи, визначено та охарактеризовано її компоненти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та особистісний, виявлено критерії, показники і охарактеризовано рівні сформованості іміджевої компетентності майбутніх учителів визначеного напрямку. та досліджено вихідний стан формування професійного іміджу майбутнього вчителя початкової школи, виявлено суттєвий потенціал психолого-педагогічних дисциплін у його ефективності. У третьому розділі теоретично обґрунтовано та апробовано модель формування професійного іміджу майбутнього вчителя початкової школи та

визначено і експериментально перевірено педагогічні умови успішної реалізації досліджуваного процесу

Матеріали монографії мажуть бути використані у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи; у підготовці майбутніх учителів початкової школи з метою удосконалення психолого-педагогічних дисциплін: «Основи педагогіки», «Загальна та вікова психологія», «Дидактика», «Педагогічна психологія», «Педагогічна майстерність» та ін., а також викладачам, студентам педагогічних ВНЗ і всім, хто цікавиться проблемами удосконалення професійної підготовки педагогів до педагогічної діяльності.